

Innovasjon Norge

Resultatregnskap

(Beløp i 1 000 kr)

	Noter	2015	2014
Renter av utlån	1	689 072	732 795
Renter av bankinnskudd		9 664	11 290
Sum renteinntekter		698 736	744 084
Renter på innlån	2	213 026	266 186
Innlånsprovisjon til staten	3	59 616	60 768
Sum rentekostnader		272 642	326 954
Netto renteinntekter		426 094	417 130
Utbytte og netto gevinst/tap på verdipapirer	4	13 558	-1 319
Offentlige inntekter	5	1 057 857	1 109 715
Eksterne inntekter	6	153 846	185 318
Diverse driftsinntekter		19 109	26 610
Sum driftsinntekter		1 230 812	1 321 642
Lønn og personalkostnader	7	713 039	670 517
Avskrivninger av varige driftsmidler	8	2 289	4 065
Direkte prosjektkostnader	9	481 180	562 460
Andre driftskostnader	10, 11	190 419	188 417
Sum driftskostnader		1 386 927	1 425 459
Resultat før tap		283 537	311 994
Tap på utlån og garantier	12	91 029	156 765
Tapsdekning	13	-70 353	-143 190
Sum netto tap på utlån og garantier	12	20 676	13 575
Årsresultat		262 861	298 420
Utbytte og overføringer til eiere	34	235 345	44 503
Overført til/fra opptjent kapital i låne- og investeringsfond	33, 34	4 700	-6 768
Overført til opptjent egenkapital	34	22 816	260 684
Sum overføringer og disponeringer		262 861	298 420

Innovasjon Norge

Eiendeler

(Beløp i 1 000 kr)

	Noter	2015	2014
Ordinære innskudd i banker	14	906 147	810 053
Bundne innskudd i Norges Bank	14	5 205 827	5 128 589
Sum bankinnskudd	17	6 111 975	5 938 643
Lavrisikolån	15	13 861 529	14 197 807
Innovasjons- og risikolån	15, 24	2 691 558	2 650 532
Andre utlån	16	1 430 398	1 455 698
Sum brutto utlån	17	17 983 485	18 304 036
- Nedskrivninger på individuelle utlån	12	-861 318	-878 152
- Nedskrivninger på grupper av utlån	12	-261 000	-263 000
Sum netto utlån		16 861 167	17 162 884
Aksjer og andeler	20	45 605	52 556
Eierinteresser i tilknyttede selskap	21	59 500	21 250
Eierinteresser i konsernselskaper	22	300	300
Varige driftsmidler	8	27 399	29 688
Andre eiendeler	23	264 690	206 453
Ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	25	194 696	244 467
Sum eiendeler		23 565 332	23 656 241

Innovasjon Norge
Gjeld og Egenkapital
 (Beløp i 1 000 kr)

	Noter	2015	2014
Innlån fra staten, lavrisikolån	26	12 155 000	12 645 000
Innlån fra staten, innovasjons- og risikolån	26	2 670 000	2 710 000
Sum innlån fra staten	17	14 825 000	15 355 000
Annen gjeld	27	717 970	503 890
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	28	512 759	481 689
Pensjonsforpliktelser	29	80 276	60 356
Nedskrivninger på garantiansvar	12	8 330	5 783
Tapsfond	30	2 031 244	1 887 143
Rentestøttefond	31	31 549	37 601
Tilskuddsfond	32	1 739 015	1 961 919
Sum avsetninger til forpliktelser		3 890 412	3 952 801
Innskutt kapital i låne- og investeringsfond	33	2 061 700	1 832 885
Opptjent kapital	33	22 144	17 444
Sum låne- og investeringsfond	33	2 083 844	1 850 329
Innskutt egenkapital	34	665 645	665 645
Opptjent egenkapital	34	869 701	846 885
Sum egenkapital	34	1 535 347	1 512 531
Sum gjeld og egenkapital		23 565 332	23 656 241

Oslo, 31. desember 2015

17. mars 2016

I styret for Innovasjon Norge

Per Otto Dyb
(styreleder)

Tone Lindberg
(nestleder)

Heidi Wang

Wenche Kjølås

Martha Kold Bakkevig

Jan Løking

Jørand Ødegård Lunde

Reidar Bye

Einar Enger

Ove Haaversen-Westhassel

Toini H. A. Ness

Anita Krohn Traaseth
(administrerende direktør)

Innovasjon Norge
Kontantstrømoppstilling
(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Årsresultat	262 861	298 420
Ordinære avskrivninger	2 289	4 065
Endring i tapsavsetninger på utlån	-18 835	-260 579
Endring nedskrivning aksjeinvesteringer	1 880	501
Gevinst ved salg av aksjer	-19 161	-4 743
Tap ved salg av aksjer	6 263	6 693
Forskjell kostnadsført / betalt pensjon	19 920	-42 639
Endring i andre tidsavgrensingsposter	197 436	314 439
Innbetalinger på utlån	2 588 424	2 032 769
Utbetalinger på utlån	-2 354 092	-2 679 144
Innbetalt fra oppdragsgivere til tilskuddsaktiviteter	2 441 568	2 064 925
Utbetalte tilskudd	-2 742 253	-2 238 143
Innbetalt fra staten til risikoavlastningsfond	210 102	75 000
Utbetalt til investorer såkorninvesteringer	-6 750	-3 750
Tilbakebetalt til staten fra tapsfond	-94 832	-100 000
A - Netto kontantstrøm fra driften	494 819	-532 186
B - Innskutt investeringsfond fra eier	228 815	-243 783
Innbetalinger på innlån	44 305 000	45 119 661
Utbetalinger på innlån	-44 835 000	-44 660 000
C - Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-530 000	459 661
Kjøp av aksjer	-44 444	-32 236
Salg av aksjer	24 142	10 421
D - Netto kontantstrøm fra verdipapirer	-20 302	-21 814
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-	-
E - Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-	-
A+B+C+D+E = netto likviditetsendring	173 332	-338 122
Likviditet 01.01	5 938 643	6 276 765
Likviditet 31.12	6 111 975	5 938 643

Innovasjon Norge

Noter til årsregnskapet 2015

SELSKAPSINFORMASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Selskapsinformasjon

Innovasjon Norge er et særlovsselskap med formål å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. Innovasjon Norges hovedmål er å skulle utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og utløse regionenes næringsmessige muligheter.

Nærings- og fiskeridepartementet er hovedeier med 51 prosent og fylkeskommunene eier 49 prosent. Innovasjon Norge forvalter midler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Utenriksdepartementet, fylkeskommunene og fylkesmennene.

Innovasjon Norge tilbyr fem tjenestetyper: finansieringstjenester, kompetansetjenester, rådgivningstjenester, nettverkstjenester og profileringstjenester.

Grunnlaget for utarbeidelse av regnskapet

Årsregnskapet er avgitt i samsvar med regnskapslovens bestemmelser, god regnskapsskikk og lov om Innovasjon Norge.

Bruk av estimat

Ved utarbeidelse av årsregnskapet benyttes estimater og skjønnsmessige vurderinger av usikre størrelser. Estimaten og vurderingene representerer et beste skjønn på tidspunktet for regnskapsavleggelsen. Faktiske resultater vil kunne avvike fra estimatene. Innovasjon Norges største estimater og vurderinger er knyttet til vurdering av nedskrivninger på utlån og garantier, verdsettelse av aksjer og pensjoner til egne ansatte.

Omklassifisering

I de tilfeller klassifisering av poster endres vil også fjorårets tall omarbeides for å gjøre regnskapene sammenlignbare.

Konsolidering

Det utarbeides ingen konsolidering av Innovasjon Norge og dets datterselskaper etter unntaksregelen i Regnskapsloven § 3-8. Dette er basert på at datterselskapene ikke anses å ha betydning for å bedømme Innovasjon Norges stilling og resultat.

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er i balansen omregnet til balansedagens kurs. Inntekter og kostnader i utenlandsk valuta er omregnet til kursen på transaksjonstidspunktet. Verdiendringer som følger av endret kurs mellom transaksjons- og balansedag resultatføres.

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tolv måneder fra anskaffelse.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Varige driftsmidler

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som varige driftsmidler. Varige driftsmidler vurderes til anskaffelseskost og nedskrives til virkelig verdi dersom denne er lavere enn bokført verdi, og verdifallet forventes å ikke være forbigående. Varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives over forventet brukstid.

Utlån, aksjer og finansielle forpliktelser

Generelle prinsipper og definisjoner

Innregning og fraregning

Utlån, aksjer, øvrige finansielle eiendeler, samt innlån fra staten og øvrige finansielle forpliktelser innregnes i balansen til virkelig verdi når Innovasjon Norge blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser.

Utlån, aksjer og øvrige finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper.

Innlån fra staten og øvrige forpliktelser fraregnes fra balansen når de har opphørt — det vil si når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinregning måles utlån og fordringer, samt innlån fra staten og andre finansielle forpliktelser til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer.

Utlån

Innovasjon Norges utlånsvirksomhet er inndelt i tre låntyper:

1. Lavrisikolån
2. Innovasjons- og risikolån
3. Øvrige låneordninger, herunder lån til såkorn - og investeringsfond

Etableringsprovisjon ved utbetaling av innovasjonslån og andre risikolån blir inntektsført på utbetalingstidspunktet da provisjonen ikke overstiger de direkte kostnadene. De andre låneordningene har ikke etableringsprovisjon.

Verdifall på utlån

På balansedagen vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at utlån har falt i verdi. Eksempler på tapshendelser er vesentlige finansielle problemer hos debitor, svak økonomi/negativ økonomisk utvikling, betalingsmislighold, betydelige endringer i vilkår, negative endringer i interne/eksterne forhold og konkurs/gjeldsforhandlinger/avvikling.

Individuelle nedskrivninger

Dersom det foreligger objektive indikasjoner nedskrives utlånet. Nedskrivningen måles som differansen mellom utlånets balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens effektive rente. Nedskrivningen innregnes i resultatet.

Gruppevise nedskrivninger

For lavrisikolåneene foretas også gruppevise nedskrivninger. Porteføljen er inndelt i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper. Utlån som er vurdert for nedskrivning individuelt, men hvor objektive bevis på verdifall ikke finnes, medtas i gruppevurdering av utlån. Gruppene nedskrivningene fastsettes med utgangspunkt i risikoklassifiseringssystemet der kalkulert risiko beregnes som produktet av antatt driftsrisiko og risiko for manglende sikkerhetsdekning.

Tapsfond

Det er etablert tapsfond for innovasjons- og risikolån, garantier og lån til såkornfondene. Med begrepet tapsfond menes midler som skal dekke forventede tap på disse særskilte utlånsordningene og garantiene. Midlene inngår i bevilgninger fra staten, enten som særskilte bevilgninger eller som en del av tilskuddsmidlene. Midlene avsettes som en forpliktelse i balansen. Når det foretas en nedskrivning av utlån i en utlånsordning som har et tapsfond, foretas en tilsvarende inntektsføring fra tapsfondet. Nedskrivninger og inntektsføring fra tapsfondet presenteres brutto i resultatregnskapet på regnskapslinjene «Tap på utlån og garantier» og «Tapsdekning». Nedskrivninger innenfor tapsfondets størrelse vil ikke ha netto resultateffekt for Innovasjon Norge. Se nærmere omtale i note 30.

Aksjer

Aksjer er vurdert etter kostmetoden. For investeringer som anses som langsiktige nedskrives disse til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Investeringer som anses som kortsiktige vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Mottatt utbytte fra selskapene inntektsføres som utbytte av verdipapirer.

Tilknyttet selskap er selskap der Innovasjon Norge har betydelig innflytelse. Normalt foreligger det betydelig innflytelse når Innovasjon Norge har en eierandel på 20 % eller mer. Som datterselskap regnes selskap der Innovasjon Norge har kontroll. Normalt foreligger det kontroll når selskapet har en eierandel på 50 % eller mer. Tilknyttede selskap og datterselskap regnskapsføres etter kostmetoden.

Tilskuddsfond

Innovasjon Norge har årlige tilsagnsrammer for tilskuddsordninger til ulike formål. For tilskuddsordningene som organiseres med fond gjelder følgende regler:

Tilskuddsmidlene, som bevilges over statsbudsjettet, blir inntil utbetaling plassert på øremerkede konti i Norges Bank som ikke er rentebærende for Innovasjon Norge. Tilskuddsmidlene innregnes i balansen til Innovasjon Norge og er klassifisert som bankinnskudd med motpost forpliktelse «Tilskuddsfond».

For tilskuddsordningene bortfaller tilsagn dersom midlene ikke er benyttet senest tre år etter innvilgningsåret. Ubrukte tilskuddsmidler for disse ordningene tilbakeføres til neste års ramme eller til staten avhengig av regelverket for tilskuddsordningen.

Tilskuddsmidler som utbetales til kunder har ingen resultateffekt for Innovasjon Norge og blir således ikke utgifts- eller inntektsført i resultatregnskapet. Kostnader knyttet til tjenesteleveranser i regi av Innovasjon Norge er kostnadsført i resultatregnskapet og tilhørende kostnadsdekning fra tilskuddsmidler er resultatført under offentlige inntekter.

Prinsipper for inntekts- og kostnadsføring

Inntekter

Inntekter regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende kostnader. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Offentlige inntekter

Offentlige bevilgninger til Innovasjon Norge inntektsføres i takt med påløpte kostnader for de formål som bevilgningene er ment å dekke. Dette betyr at deler av bevilgningen et år kan bli overført til neste år.

Rentestøttefond

Med rentestøttefond menes innbetalte/ bevilgede midler fra Staten som skal dekke avtalte renter ved innvilgning av rentefrihet på innovasjonslån. Innbetalte midler avsettes som en forpliktelse i balansen på

tidspunktet for innbetaling. Når det gis rentefrihet foretas en tilsvarende inntektsføring av forpliktelsen som tilsvarende inntektstapet.

Ordningen finansieres ved at det årlig avsettes tilskuddsmidler til rentestøttefondet. Avsetningene må tas av den årlige tilskuddsrammen for Regional utvikling fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Innovasjonsordningen fra Nærings- og fiskeridepartementet. For hvert år skal det avsettes tilstrekkelige midler til å dekke innvilgning av rentefrihet i inneværende år.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Renteinntekter og –kostnader

Renter resultatføres etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader.

Renteinntekter og rentekostnader knyttet til låne- og investeringsfondene omtalt i note 33 presenteres brutto under regnskapslinjene «Renter av utlån» og «Renter på innlån». For såkornordningene skal rentekostnadene tilsvare renteinntektene. Såkornordningen er innrettet slik at den ikke skal gi resultat effekt for Innovasjon Norge.

Pensjoner

Innovasjon Norge regnskapsfører pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i henhold til Norsk Regnskapsstandard, NRS 6 Pensjonskostnader.

Ytelsespensjon

Ved regnskapsføring av pensjon som er ytelsesplan, kostnadsføres forpliktelsen over opptjeningsperioden i henhold til planens opptjeningsformel. Allokeringmetode tilsvarende planens opptjeningsformel med mindre det vesentlige av opptjeningen skjer mot slutten av opptjeningsperioden. Lineær opptjening legges da til grunn. For pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon anvendes således lineær opptjening.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger amortiseres over forventet gjenværende opptjeningsperiode i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene (korridor). Virkningen av planendringer med tilbakevirkende kraft som ikke er betinget av fremtidig ansettelse, innregnes i resultatregnskapet umiddelbart. Planendringer med tilbakevirkende kraft som er betinget av fremtidig ansettelse, fordeles lineært over tiden frem til ytelsen ikke lenger er betinget av fremtidig ansettelse.

Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for betaling av ytelsene. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Måling av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler gjennomføres på balansedagen. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene, og er beregnet av netto faktisk underfinansiering. Avtalefestet pensjonsforpliktelse (AFP) innenfor LO/NHO-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, men som regnskapsføres som en innskuddsbasert ordning da den ikke er målbar.

Kontantstrømoppstilling

Likviditetsbeholdningen er definert som kontanter, bankinnskudd og bundne bankinnskudd i Norges Bank. Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden og er tilpasset de ulike virksomhetsområdene.

Innovasjon Norge

Noter til årsregnskapet 2015

(Beløp i 1000 kr)

NOTE 1

RENTER AV UTLÅN (Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Renter av ordinære lavrisikolån	164 473	174 923
Renter av fiskefartøyslån	185 551	194 923
Renter av landbrukslån	169 807	181 539
Rentestøtte og renter av innovasjons- og risikolån	141 345	149 304
Rentestøtte og renter av lån fra såkornfondene	27 382	31 380
Renter av andre utlån	514	726
Sum	689 072	732 795

NOTE 2

RENTER PÅ INNLÅN (Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Renter på innlån til lavrisikolån *)	158 931	198 028
Renter på innlån til innovasjons- og risikolån	26 688	36 595
Renter på såkornfondene	27 382	31 380
Andre rentekostnader	25	183
Sum	213 026	266 186

*) Ordinære lavrisikolån, lån til fiskefartøy og landbrukslån.

NOTE 3

INNLÅNSPROVISJON TIL STATEN (Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Provisjon på innlån til lavrisikolån *)	49 064	49 893
Provisjon på innlån til innovasjons- og risikolån	10 551	10 875
Sum	59 616	60 768

*) Ordinære lavrisikolån, lån til fiskefartøy og landbrukslån.

Innovasjon Norge betaler 0,4 % provisjon til staten på alle innlån.

NOTE 4**UTBYTTE OG NETTO GEVINST/TAP PÅ VERDIPAPIRER**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Mottatt utbytte	199	1 131
Urealisert tap/gevinst aksjer	462	-500
Realisert tap/gevinst aksjer	12 897	-1 950
Sum	13 558	-1 319

NOTE 5**OFFENTLIGE INNTEKTER**

(Beløp i 1000 kr)

Innovasjon Norge mottar årlig midler fra oppdragsgiverne til selskapets oppdrag. Midlene skal også dekke Innovasjon Norges kostnader for gjennomføring av oppdrag og inntektsføres i takt med påløpte kostnader for de formål som bevilgningene er ment å dekke. Det betyr at deler av rammer og bevilgninger et år kan bli overført til neste år. Betingelsene knyttet til tilskuddene følger av oppdragsbrevene. Innovasjon Norge rapporter årlig måloppnåelse tilbake til oppdragsgiverne.

	Post 70	Post 74		Øvrige offentlige inntekter	Sum
	Drift	Reiseliv	Nettverk, profilering		
Inngående balanse 01.01	14 558	40 622	390	11 007	66 576
Mottatte inntekter	165 048	215 500	258 600	450 325	1 089 473
Til disposisjon	179 606	256 122	258 990	461 332	1 156 049
Utgående balanse 31.12	11 728	38 517	16 231	31 716	98 192
Inntektsført	167 877	217 605	242 759	429 616	1 057 857

Bevilgninger gitt av Nærings- og fiskeridepartementet:

Kap 2421 post 70 Bedriftsutvikling og administrasjon

Kap 2421 post 74 Nettverk, profilering og reiseliv - programmer

Øvrige offentlige inntekter er fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, øvrige poster fra Nærings- og fiskeridepartementet, Utenriksdepartementet, EU og fylkeskommunene til drift av ulike programmer og ordninger, samt til tilskuddsordninger. Tilskuddsmidlene har vært benyttet til gjennomføring av prosjekter i samarbeid med våre kunder.

NOTE 5

OFFENTLIGE INNTEKTER - FORTSETTELSE

(Beløp i 1000 kr)

Spesifikasjon av inntektsførte offentlige inntekter :

Departement, kapittel og post i statsbudsjettet	2015	2014
Nærings- og fiskeridepartementet		
Kap. 928 post 74 Marin bioteknologi	-	250
Kap. 2421 post 50 Innovasjon – prosjekter, fond	52 360	27 949
Kap. 2421 post 70 Bedriftsutvikling og administrasjon	167 877	386 936
Kap. 2421 post 71 Innovative næringsmiljøer	13 068	-
Kap. 2421 post 74 Reiseliv, nettverks- og kompetanseprogrammer	456 155	310 262
Kap. 2421 post 72 Forsknings- og utviklingskontrakter	20 146	25 031
Kap. 2421 post 73 Tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft	-	87
Kap. 2415 post 75 Marint verdiskapingsprogram	7 745	11 229
Kap. 2421 post 76 Miljøteknologi	38 930	18 175
Refusjon av kostnader ved delegasjoner	1 468	3 108
CIP	-	2 852
Øvrig	6 000	450
Kommunal -og moderniseringsdepartementet		
Kap. 551 post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	74 850	83 595
Kap. 551 post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	7 880	6 080
Kap. 552 post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling	72 089	84 258
Landbruks- og matdepartementet		
Kap. 1149 post 72 Tilskudd til økt bruk av tre	6 204	6 835
Kap. 1149 post 74 Bioraffineringsprogrammet	275	500
Kap. 1150 post 50 Til gjennomføring av jordbruksavtalen	84 084	83 284
Kap. 1151 post 51 Til gjennomføring av reindriftsavtalen	1 600	2 320
Utenriksdepartementet		
Kap. 117 post 76 EØS-finansieringsordningene	4 583	13 320
Kap. 118 post 01 Nordområdetiltak driftsutgifter	3 745	3 864
Øvrig	10 209	8 477
Forsvarsdepartementet	1 564	1 127
Fylkeskommunene		
Akershus	1 236	884
Buskerud	217	537
Finmark	-288	288
Hedmark	1 952	1 308
Hordaland	1 062	1 800
Nordland	-295	295
Nord-Trøndelag	-	150
Oppland	3 509	3 957
Rogaland	32	-
Sogn og Fjordane	134	-
Sør-Trøndelag	-	275
Troms	-37	214
Øvrige offentlige inntekter	19 505	20 019
Sum inntektsførte offentlige inntekter	1 057 857	1 109 715

NOTE 5

OFFENTLIGE INNTEKTER - FORTSETTELSE

(Beløp i 1000 kr)

Spesifikasjon av disponible rammer og bevilgninger via oppdragsbrev:

Departement, kapittel og post i statsbudsjettet	2015	2014	
Nærings- og fiskeridepartementet			
Kap. 2421 post 50	Innovasjon – prosjekter, fond	405 100	250 200
Kap. 2421 post 51	Tapsfond - såkornkapitalfond	89 250	381 100
Kap. 2421 post 53	Nye såkornfond, risikoavlastning	45 000	-
Kap. 2421 post 70	Bedriftsutvikling og administrasjon	165 048	356 700
Kap. 2421 post 71	Reiseliv, nettverks- og kompetanseprogrammer	-	405 000
Kap. 2421 post 71	Innovative næringsmiljøer	89 000	-
Kap. 2421 post 72	Forsknings- og utviklingskontrakter	131 100	285 000
Kap. 2421 post 74	Reiseliv, profilering og kompetanse	480 200	-
Kap. 2421 post 75	Marint verdiskapingsprogram	-	22 000
Kap. 2421 post 76	Miljøteknologi	50 000	173 400
Kap. 2421 post 77	Tilskudd til pre- såkornfond	40 000	-
Kap. 2421 post 78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond	4 300	4 200
Kap. 2421 post 80	Nærings tiltak på Svalbard (ny)	20 000	-
Kommunal - og moderniseringsdepartementet			
Kap. 551 post 60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	48 000	52 500
Kap. 552 post 72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	197 800	195 300
Landbruks- og matdepartementet			
Kap. 1149 post 71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket	-	1 500
Kap. 1149 post 72	Tilskudd til økt bruk av tre	27 600	25 000
Kap. 1149 post 73	Skog, klima- og energitiltak	-	6 000
Kap. 1149 post 74	Bioraffineringsprogrammet	2 670	5 000
Kap. 1150 post 50	Til gjennomføring av jordbruksavtalen	677 900	609 000
Kap. 1151 post 51	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	8 200	8 200
Sum		2 481 168	2 780 100

I tillegg har Innovasjon Norge oppdrag for fylkeskommunene, Utenriksdepartementet og EU mfl.

Disponible rammer og bevilgninger vil være høyere enn mottatte inntekter i tabell foran. Beløpet som er disponibelt inkluderer også det som går direkte til kunder og som derved ikke skal inntektsføres.

NOTE 6

EKSTERNE INNTEKTER

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Brukerbetaling, profilering av Norge som reisemål	76 490	97 394
Brukerbetaling, norske fellesstands i utlandet	27 462	29 846
Inntekter fra samarbeidspartnere	7 828	12 992
Øvrige brukerbetalinger	42 066	45 086
Sum	153 846	185 318

Geografisk fordeling

	2015	2014
Norge	64 316	74 606
Vest- Europa	46 899	60 258
Amerika	25 498	22 275
Asia	6 201	9 788
Kina	4 221	7 141
Russland	3 287	5 543
Midtøsten og Afrika	1 753	3 076
Baltikum og Sentral-Europa	1 672	2 630
Sum	153 846	185 318

NOTE 7**LØNN OG PERSONALKOSTNADER**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Lønn	488 067	479 073
Arbeidsgiveravgift	68 216	66 249
Pensjonskostnader	122 831	46 476
Andre ytelser	33 924	78 719
Sum	713 039	670 517
Lån til ansatte ¹	1 765	2 526
Gjennomsnittlig antall årsverk	722	750

I lønnskostnader for 2014 inngår omstillingskostnader med 45, 9 mill og planendring pensjoner med -64,1 mill.

¹ Lån til ansatte er dels rentefrie og hovedsakelig uten pant. Administrerende direktør og styreleder har ikke lån i selskapet.

Administrerende direktør har avtale om fratredelsesvederlag. Vederlaget er 6 måneders fastlønn ved fratredelsestidspunktet.

Ytelser til ledende personer:	Lønn / honorar	Annet	Sum
<u>Ledelse:</u>			
Anita Krohn Traaseth, adm. Direktør	2 504	12	2 516
Toril Bariusdotter Ressem	1 675	12	1 687
Hans Martin Vikdal	1 461	17	1 478
Per Niederbach	1 411	17	1 429
Rodin Lie	1 310	12	1 322
Inger Solberg	1 271	17	1 288
Bård Stranheim	1 276	28	1 304
Mona Skaret	1 181	12	1 193
Yvonne Fosser (fra 13.04.15)	1 017	9	1 026
Elisabeth Morthen (til 30.09.15)	792	7	799
Cathrine Pia Lund (fra 01.06.15)	710	7	717
Kristin Welle-Strand (fra 26.10.15)	175	24	199

Ledende ansatte omfattes av samme pensjonsordninger som alle ansatte i selskapet.

<u>Styret 2015:</u>	
Per Otto Dyb	285
Tone Merethe Lindberg	171
Jan Løkling	142
Jørand Ødegård Lunde	142
Reidar Bye	142
Einar Enger	142
Martha Kold Bakkevig	142
Wenche Kjølås	142
Heidi Wang	142
Ove Haaversen-Westhassel	92
Toini H. A. Ness	92
Sigrid Otherholm Hoem ¹	5
Sum utbetalte styrehonorar 2015	1 637

¹ Vara på møte 19.03.15

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Erklæring vedrørende godtgjørelse til administrerende direktør og ledergruppen er i tråd med:

1. allmennaksjelovens bestemmelser, ref. § 6-16a
2. regnskapsloven
3. retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper fastsatt av Regjeringen Stoltenberg II 31.3.2011 og med virkning fra 1. april 2011
4. Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, ref. kapittel 12

NOTE 7

LØNN OG PERSONALKOSTNADER - FORTSETTELSE

(Beløp i 1000 kr)

Hovedprinsipper

Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse

Innovasjon Norge forholder seg til hovedprinsippet om at lederlønnene i selskaper med helt eller delvis statlig eierskap skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper. Prinsippet gjelder for alle ansatte og ikke spesifikt for administrerende direktør og ledergruppen. Det betyr at det gjennomgående ikke er egne incentivordninger som kun gjelder for ledende ansatte.

Med virkning fra 1. april 2011 fastsatte Regjeringen «Retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper» som beskriver forventningene på dette feltet. Hovedprinsippene fra tidligere retningslinjer ble videreført, men det ble foretatt innstramminger på områdene pensjonsytelser og sluttvederlag, og det ble eksplisitt uttrykt at selskapene skal bidra til moderasjon i lederlønnene. Innovasjon Norge følger disse retningslinjene og vil bidra til lønnsmoderasjon i lederlønnene.

Beslutningsprosess

Lønn til administrerende direktør fastsettes av styret, og kommuniseres av styreleder.

Lønn til ledergruppen fastsettes av administrerende direktør og styreleder i fellesskap, og kommuniseres av administrerende direktør.

Hovedprinsippene for godtgjørelser kommende regnskapsår

Innovasjon Norge omfattes av tariffavtale inngått mellom Spekter (Innovasjon Norge), hovedorganisasjonene (LO og YS) og lokale organisasjoner (SAN, Unio og Akademikerne). Ansatte i ledende stillinger omfattes ikke av avtalen, men i praksis følges avtalen på de fleste punkter også for disse. Innovasjon Norge har et lønnsystem som skal baseres på følgende faktorer: den enkeltes stillingsinnhold, stillingsinnehavers ytelse og lønnsnivå i markedet for øvrig.

Total godtgjørelse til administrerende direktør og ledergruppen reflekteres i den rolle og rolleinnehavers ansvar og påvirkning, virksomhetens bredde og kompleksitet. Ordningene er transparente og i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

1. Fast lønn

Innovasjon Norge følger grunnprinsippet fra retningslinjene om at hovedelementet i godtgjørelsesordningen bør være den faste grunnlønnen. Grunnlønnen vurderes årlig og justeres med virkning fra 1. april.

2. Bonus

Innovasjon Norge har ingen bonusprogram for sine ledere.

3. Aksjer, opsjoner eller andre former for godtgjørelse som er knyttet til aksjer

Innovasjon Norge er et særlovsselskap og har ingen aksje- eller opsjonsprogrammer for sine ledere.

4. Pensjonsytelser

Ledende ansatte omfattes av samme pensjonsordninger som alle ansatte i selskapet. Pensjonsordninger i Innovasjon Norge er Statens Pensjonskasse, eller den lukkede ordningen i DNB Livsforsikring for ansatte som kom fra tidligere Norges Eksportråd. Pensjonsgrunnlaget er begrenset til 12 G.

5. Sluttvederlag og etterlønsordninger

Administrerende direktør har en avtale om etterlønn ved oppsigelse, som gir rett til en kompensasjon tilsvarende seks måneders fastlønn. Det er ikke avtalefestet sluttvederlag eller etterlønsordninger utover dette for andre ledende stillinger i Innovasjon Norge.

6. Variable elementer i godtgjørelsen eller særskilte ytelser

Annen godtgjørelse utover ordinær månedslønn inkluderer fast bilgodtgjørelse, forsikringer og dekning av fordel elektroniske kommunikasjonstjenester.

Engangsutbetalinger kan utbetales til ansatte som har gjort en ekstraordinær innsats utover det som forventes i stillingen. Dette er en ordning som gjelder for alle ansatte i Innovasjon Norge, og er en del av det fremforhandlede lønnsoppgjøret. Sum engangstillegg var 0,7 mill. kroner i 2015, og forventes på tilsvarende nivå i 2016.

Godtgjørelsesprinsipper og implementering foregående regnskapsår

Prinsippene for kommende regnskapsår ble også benyttet i 2015. Det er ikke gjort noen endringer i løpet av 2015.

Rapportering

Styret får forelagt årlig oversikt over total lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i henhold til retningslinjene.

NOTE 8**VARIGE DRIFTSMIDLER**

(Beløp i 1000 kr)

	Utstyr og inventar		Sum
	mv	Bygg og eiendommer	
Anskaffelseskost 01.01	66 530	107 394	173 924
Tilgang	-	-	-
Avgang	-	326	326
Anskaffelseskost 31.12	66 530	107 068	173 598
Akkumulerte avskrivninger 01.01	65 873	78 363	144 236
Årets avskrivninger	125	2 164	2 289
Akkumulert avskrivninger avgang	-	326	326
Akkumulerte avskrivninger 31.12	65 997	80 202	146 199
Bokført verdi 31.12	532	26 866	27 399
Avskrivningssatser	17-25%	2-20%	

NOTE 9**DIREKTE PROSJEKTKOSTNADER**

(Beløp i 1000 kr)

	Reiselivsprosjekter		Andre tjenester og programmer		Sum	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	Fremmede tjenester	34 523	35 041	118 636	142 950	153 159
Reiser	12 704	12 718	30 768	34 699	43 472	47 417
Profilering og markedsføring	160 481	179 089	60 775	72 210	221 255	251 298
Kontorkostnader, telefon, porto, m.m.	14 105	14 148	49 189	71 605	63 294	85 753
Sum	221 813	240 997	259 367	321 463	481 180	562 460

NOTE 10**ANDRE DRIFTSKOSTNADER**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Lokaler og andre kontorkostnader	83 828	88 002
Leie, kjøp og vedlikehold	33 850	32 553
Fremmede tjenester	49 929	39 191
Telefon og porto	12 288	11 465
Diverse driftskostnader	10 524	17 206
Sum	190 419	188 417
Honorar til revisor (ekskl. mva):	2015	2014
Lovpålagt revisjon	650	666
Andre attestasjonstjenester	121	27
Tjenester utenfor revisjon ¹	327	138

¹ herav utgjør honorar for evaluering av økonomifunksjonen 258.

NOTE 11

LEIEFORHOLD

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Leie lokaler	69 421	69 640
Andre leiekostnader	10 915	6 853
Sum	80 336	76 492

Innovasjon Norge har inngått leieavtaler i Norge og i utlandet. Avtalene gjelder både leie av kontorlokaler, samt leie av boliger for utstasjonerte.

Leieavtalene for kontorlokaler har en kontraktstid fra 5 til 10 år, med opsjon på videre leie i 3 til 5 år. Leieavtalene for boliger har en kontraktstid fra 2 til 3 år, med opsjon på videre leie i 1 til 2 år, relatert til den utsendte medarbeiders arbeidsavtale.

NOTE 12

TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

(Beløp i 1000 kr)

Alle tap på innovasjons- og risikolån, såkornfondene, BU-lån og garantier er dekket av tapsfond og har ikke resultat effekt. Derfor bærer Innovasjon Norge ingen risiko knyttet til disse lånene. Se nærmere omtale av tapsfond i note 30.

	Lavrisikolån	Innovasjons- og risikolån	Såkornfond, investeringsfond og BU-lån	Sum lån	Garantier	Sum lån og garantier
<i>Nedskrivninger</i>						
Individuelle nedskrivninger på utlån per 01.01. inkludert hovedstol, forfalte renter og utlegg	160 929	461 623	255 600	878 152	5 783	883 936
Økte og nye individuelle nedskrivninger på hovedstol	43 768	79 772	46 218	169 759	5 000	174 759
Endring individuelle nedskrivninger på forfalte renter og utlegg	1 436	-107	11 123	12 452	-	12 452
Tilbakeførte individuelle nedskrivninger på hovedstol (friskmeldinger)	-27 997	-58 423	-	-86 420	-1 824	-88 243
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	-6 051	-81 980	-24 595	-112 626	-630	-113 256
Individuelle nedskrivninger på utlån per 31.12. inkludert hovedstol, forfalte renter og utlegg	172 086	400 885	288 346	861 318	8 330	869 647
Gruppevise nedskrivninger per 01.01.	263 000	-	-	263 000	-	263 000
Endring gruppevise nedskrivninger	-2 000	-	-	-2 000	-	-2 000
Gruppevise nedskrivninger per 31.12.	261 000	-	-	261 000	-	261 000
<i>Bokførte tap</i>						
Økte og nye individuelle nedskrivninger på hovedstol	43 768	79 772	46 218	169 759	5 000	174 759
Tilbakeførte individuelle nedskrivninger på hovedstol	-27 997	-58 423	-	-86 420	-1 824	-88 243
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	-6 051	-81 980	-24 595	-112 626	-630	-113 256
Endringer individuelle nedskrivninger på hovedstol	9 721	-60 631	21 623	-29 287	2 546	-26 740
Endringer individuelle nedskrivninger på utlegg	831	21	-	852	-	852
Endring gruppevise nedskrivninger	-2 000	-	-	-2 000	-	-2 000
Konstaterte tap på hovedstol og utlegg, samt innbetalt på tidligere nedskrevet	10 441	82 096	25 796	118 332	585	118 917
Bokførte tap på utlån og garantier	18 993	21 486	47 419	87 898	3 131	91 029
*Tapsdekning fra tapsfond, for mer informasjon se note 13:	-	-21 486	-45 736	-67 222	-3 131	-70 353
Netto tap på utlån	18 993	-	1 684	20 676	-	20 676
<i>Konstaterte tap hovedstol</i>						
Konstaterte tap på hovedstol uten individuelle nedskrivninger	4 711	714	1 150	6 575	-	6 575
Konstaterte tap på hovedstol med individuelle nedskrivninger	6 051	81 980	24 595	112 626	630	113 256
Konstaterte tap på hovedstol	10 762	82 695	25 745	119 201	630	119 831

*Avvik mellom bokførte tap og tapsdekning på såkornfond, investeringsfond og BU-lån, skyldes at det ikke er tapsdekning på investeringsfond og utlegg til BU-lån.

NOTE 13**TAPSDEKNING**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Landsdekkende innovasjonslån	-6 526	-62 605
Distriktsrettede risikolån	-13 183	-24 021
Distriktsrettet låneordning	857	235
Lån fra Miljøfondet	244	349
Bygdeutvikling risikolån landbruk	-2 878	-566
Landsdekkende garantier	-2 670	643
Distriktsrettede garantier	-1 906	-599
Fiskerigarantier	1 445	1 300
Bygdeutvikling investeringslån landbruk	-1 144	-2 440
Lån fra såkornfondene	-44 592	-55 486
Sum	-70 353	-143 190

Tapsdekning er konstaterte tap på lån og garantier som er dekket av tapsfond.
Tall med positivt fortegn er tilbakeføringer til tapsfondet.

NOTE 14**BUNDNE BANKINNSKUDD**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Til investering i ansvarlig kapital	1 154 597	973 626
Til utbetaling av tilskudd	1 588 959	1 727 719
Til dekning av tap på lån og garantier	2 462 272	2 427 245
Sum bundne innskudd i Norges Bank	5 205 827	5 128 589

Ordinære innskudd i banker, herav bundne:

Skattetrekksmidler	27 331	26 989
--------------------	--------	--------

Bundne innskudd i Norges Bank er øremerkede midler knyttet til de ulike ordningene. Kun en mindre del av disse midlene er rentebærende.

NOTE 15**LAVRISIKOLÅN OG INNOVASJONS- OG RISIKOLÅN**

(Beløp i 1000 kr)

LAVRISIKOLÅN	2015	2014
Ordinære lavrisikolån	3 845 376	4 237 193
Lån til landbruket	4 876 896	5 092 606
Lån til fiskefartøy	5 139 257	4 868 008
Sum	13 861 529	14 197 807

INNOVASJONS- OG RISIKOLÅN	2015	2014
Landsdekkende innovasjonslån	1 431 934	1 325 316
Distriktsrettede risikolån	1 106 819	1 161 945
Risikolån landbruk	127 330	128 090
Distriktsrettet låneordning	6 155	10 740
Lån Statens Miljøfond	19 320	21 699
Fiskeri likviditetslån	-	2 743
Sum	2 691 558	2 650 532

NOTE 16**ANDRE UTLÅN**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Bygdeutviklingslån til landbruket	324 944	409 945
Ansvarlige lån såkornfondene	1 094 670	1 032 737
Ansvarlige lån investeringsfondet for Nordvest-Russland	6 019	7 623
Ansvarlige lån investeringsfondet for Øst-Europa	3 000	2 868
Lån til ansatte	1 765	2 526
Sum	1 430 398	1 455 698

Bygdeutviklingslån forvaltes for Landbrukets utviklingsfond.

Lån fra såkornfondene til de enkelte såkornselskaper er gitt som ansvarlige lån og løper uten avdrag med full innfrielse etter 15 år. Renter betales ikke løpende, men akkumuleres og tillegges hovedstol hvert år per 31.12. Såkornmidlene benyttes av såkornselskapene til egenkapitalinvesteringer i nystartet virksomhet.

NOTE 17**LIKVIDITETSRISIKO**

(Beløp i 1000 kr)

Likviditetsrisiko er den risiko som er knyttet til Innovasjon Norges mulighet til å finansiere økning i utlån og evnen til å gjøre opp for sine forpliktelser ved forfall. Størrelsen på innlån og utlån styres gjennom oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet. Likviditetsrisikoen er således minimal.

Likviditetsforfall per 31.12.2015	Udefinert	Inntil 1 måned	Fra 1 til 3 måneder	Fra 3 til 12 måneder	Over 1 år	Over 5 år	Sum
Ordinære innskudd i banker	906 147	-	-	-	-	-	906 147
Bundne innskudd i Norges Bank	5 205 827	-	-	-	-	-	5 205 827
Lavrisikolån	13 979	12 577	2 833	45 597	672 315	13 114 229	13 861 529
Innovasjons- og risikolån	20 696	933	1 330	50 496	838 691	1 779 412	2 691 558
Andre utlån	1 848	129	324	9 762	442 959	975 377	1 430 398
Sum eiendeler	6 148 498	13 639	4 486	105 855	1 953 964	15 869 018	24 095 460
Innlån fra staten, lavrisikolån	-	3 000 000	5 365 000	1 240 000	2 420 000	130 000	12 155 000
Innlån fra staten, innovasjons- og risikolån	-	1 000 000	1 600 000	70 000	-	-	2 670 000
Sum gjeld	-	4 000 000	6 965 000	1 310 000	2 420 000	130 000	14 825 000

NOTE 18**RENTERISIKO**

(Beløp i 1000 kr)

Renterisiko er risiko for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. For lange lån (fastrente) er forfallsstrukturen på innlånene tilpasset rentebindingsperiodene og vilkårene for utlånene. Dette gjøres som ledd i arbeidet med å styre renterisikoen i porteføljen.

Hoveddelen av innlånene er korte lån (flytende rente) med løpetid innenfor tre måneder. Disse finansierer utlån til kunder med lån på flytende betingelser, dvs. lån med rente som kan endres med seks ukers varsel. Renterisikoen vedrørende disse lånene er begrenset til varslingsperioden og vurderes å ha moderat resultateffekt.

Innlånene skal motsvare utlånene, samt sørge for nødvendig likviditet for å operere ordningene. Innlånene avspeiler renteprofilen på utlånsmassen.

NOTE 19**KREDITTRISIKO**

(Beløp i 1000 kr)

Innovasjon Norges utlånsportefølje består av forskjellige typer lån med ulik risikoprofil. I tabellen under er de ulike lånetypene innen lavrisikolån, innovasjons- og risikolån og garantier klassifisert i 3 grupper med henholdsvis høy, normal og lav risiko. Tallene er eksklusive ansvarlig lån til såkornfondene, Investeringsfondet for Nordvest-Russland og Investeringsfondet for Øst-Europa og forvaltningsordninger.

Risiko-grupper	Brutto utlån hovedstol	Individuelle nedskrivninger hovedstol	Individuelle nedskrivninger av brutto utlån	Utlån uten individuelle nedskrivninger	Gruppe-nedskrivninger
Høy risiko *	2 721 830	399 750	14,7 %	2 248 029	-
Normal risiko**	8 978 480	149 617	1,7 %	8 737 800	242 000
Lav risiko***	4 869 720	15 232	0,3 %	4 817 713	19 000
Sum	16 570 030	564 599		15 803 542	261 000

* Omfatter innovasjons- og risikolån og garantier med tapsfond som dekker kalkulert risiko for tap. For disse foretas ikke gruppevis nedskrivninger. ** Omfatter lavrisikolån til fiskefartøy, industri og tjenesteyting. *** Omfatter lavrisikolån til landbruk.

Tabellen under viser utviklingen i misligholdssituasjonen siste fem år, målt ved sum brutto mislighold over 90 dager i millioner kroner og i forhold til løpende portefølje. Lavrisikolån omfatter ordningene lavrisikolån til industri og tjenesteyting, fiskeflåtelån og landbrukslån. Sum innovasjons- og risikolån viser landsdekkende innovasjonslån, distriktrettede risikolån, distriktrettet låneordning, risikolån landbruk, miljøfondlån og garantier.

Brutto mislighold > 90 dager	Lavrisikolån (risikogruppe lav og normal)		Innovasjons- og risikolån og garantier (risikogruppe høy)	
	Mill. kroner	av brutto portefølje	Mill. kroner	av brutto portefølje
31.12.2010	346	3,0 %	184	6,4 %
31.12.2011	353	2,9 %	173	6,0 %
31.12.2012	336	2,7 %	239	7,6 %
31.12.2013	318	2,4 %	195	6,5 %
31.12.2014	307	2,2 %	194	6,4 %
31.12.2015	221	1,6 %	143	5,3 %

NOTE 20**AKSJER OG ANDELER**

(Beløp i 1000 kr)

Selskaps navn	Eierandel i %	Kostpris	Nedskrivning/verdiendring	Bokført verdi
Scandinavian Tourist Board Aps	50	274	-274	-
Investeringsfondet for Øst-Europa	1-44	43 471	-12 149	31 322
Investeringsfondet for Nordvest-Russland	23-40	19 008	-11 175	7 833
Overtatte aksjer såkornlån	2-18	8 792	-2 342	6 450
Saldo pr. 31.12.2015		71 545	-25 940	45 605

Ingen av selskapene er registrert på børs og det foreligger således ingen kjente markedsverdier.

Innovasjon Norge har mottatt bevilgninger fra Staten til å gjøre investeringer i selskaper som driver næringsvirksomhet i Nordvest-Russland og Øst-Europa. Linjene med benevnelse "Investeringsfondet for Øst-Europa" og "Investeringsfondet for Nordvest-Russland" består av aksjer eiet i selskaper som driver næringsvirksomhet i disse landområdene.

Av foretatte investeringer omfattes ingen av boikotten av Russland.

NOTE 21**EIERINTERESSER I TILKNYTTETE SELSKAP**

(Beløp i 1000 kr)

Selskapets navn	Ervervet	Kontor	Eierandel
Alliance Venture Spring AS	09.07.2014	Oslo	42 %
ProVenture Seed II AS	09.07.2014	Trondheim	42 %

Selskapets navn	Aksje- kapital	Antall aksjer	Egen- kapital	Resultat
Alliance Venture Spring AS	76 455	78 438	17 983	-7 706
ProVenture Seed II AS	67 553	68 849	15 092	-11 124

Aksjekapital og antall aksjer tilsvarer tallene pr 31.12.15. Egenkapital og resultat er hentet fra 2014 årsregnskapet da årsregnskaper for 2015 ikke er avlagt på tidspunktet for utarbeidelse av Innovasjon Norges årsregnskap.

NOTE 22**EIERINTERESSER I DATTERSELSKAPER**

(Beløp i 1000 kr)

Selskapets navn	Ervervet	Kontor	Eierandel
VisitNorway AS	01.07.1999	Oslo	100 %
Så Korninvest Midt-Norge AS	16.12.2014	Trondheim	80 %

Selskapets navn	Valuta	Aksje- kapital	Antall aksjer	Egen- kapital	Resultat
VisitNorway AS ¹	NOK	300	300	308	8
Så Korninvest Midt-Norge AS	NOK	60 489	604 887	-36 085	-404

¹) Egenkapital og resultat er for 2014.

NOTE 23**ANDRE EIENDELER**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Kundefordringer	35 172	48 251
Fordring på statskassen (såkornfondene)	199 780	128 100
Fordring debitorer såkornfondene	26 186	26 186
Andre fordringer	3 552	3 915
Sum	264 690	206 453

Fordring på staten er knyttet til bokførte tap på såkornlån som går utover tapsfond.

NOTE 24**MELLOMVÆRENDE MED DATTERSELSKAP**

(Beløp i 1000 kr)

VisitNorway AS:

Morselskapet har ingen fordring og ingen gjeldsforpliktelse på datterselskapet per 31.12.2015. Tilsvarende gjaldt per 31.12.2014.

Såkorninvest Midt- Norge AS:

Morselskapet har en fordring på datterselskapet per 31.12.15 på 68 574 TNOK. Fordringen står uforandret fra 31.12.14.

NOTE 25**IKKE PÅLØPTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Opptjente ikke forfalte renter på utlån	119 967	137 408
Opptjente ikke fakturerte driftsinntekter	32 270	69 432
Ikke påløpte driftskostnader (forskuddsbetalt)	42 459	37 627
Sum	194 696	244 467

NOTE 26**INNLAN FRA STATEN**

(Beløp i 1000 kr)

	Forfall	Innlån	Effektiv rente		Forfall	Innlån	Effektiv rente
Lavrisikolån	2016	9 605 000	0,9 %	Innovasjons- og risikolån	2016	2 670 000	0,7 %
	2017	965 000	1,7 %				
	2018	890 000	2,0 %				
	2019	310 000	2,0 %				
	2020	255 000	1,6 %				
	2021-2025	130 000	1,8 %				
Sum		12 155 000	1,1 % *	Sum		2 670 000	0,7 %

* Sum effektiv rente representerer gjennomsnittlig rente. Denne er beregnet som et gjennomsnitt av effektiv rente per år, med hensyn til forholdsmessig andel av totalt lån.

NOTE 27**ANNEN GJELD**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Leverandørgjeld	77 619	67 931
Ikke utbetalte tilskudd	180 062	138 107
Avsatt utbytte	235 345	44 503
Oppgjør på taps- og tilskuddsfond	169 824	180 344
Skyldige offentlige avgifter	22 721	12 039
Diverse gjeld	32 399	60 966
Sum	717 970	503 890

NOTE 28**PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE OPPTJENTE INNTEKTER**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Påløpte ikke forfalte renter på innlån	271 324	258 352
Påløpt ikke forfalt innlånsprovisjon	59 616	60 768
Påløpte driftskostnader	62 511	78 145
Mottatte drifts- og programbevilgninger, ikke inntektsført	98 192	66 576
Andre mottatte ikke opptjente inntekter	21 116	17 848
Sum	512 759	481 689

NOTE 29

PENSJONSFORPLIKTELSER

(Beløp i 1000 kr)

Innovasjon Norge er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Innovasjon Norges pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Innovasjon Norges pensjonsordninger er alle ytelsesplaner. Innovasjon Norge har pensjonsordninger som omfatter 573 aktive medlemmer og 422 pensjonister. Forpliktelsene er dekket gjennom forsikringsselskap, i hovedsak Statens Pensjonskasse og DNB Livsforsikring.

Det er i dag 3 ulike pensjonsordninger i Innovasjon Norge. Ordningene kan ikke overføres mellom hverandre og er derfor ikke nettoført. Ansatte i Innovasjon Norge er også tilknyttet AFP-ordninger.

	2015	2014
<u>Økonomiske forutsetninger:</u>		
Diskonteringsrente	2,70 %	2,30 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,30 %	3,20 %
Forventet lønnsvekst	2,50 %	2,75 %
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling, offentlig ordning	1,50 %	1,75 %
Forventet regulering av pensjoner under utbetaling, privat ordning	2,25 %	2,50 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,50 %
<u>Demografiske forutsetninger:</u>		
Anvendt dødelighetstabell	K2013	K2013
Anvendt uføretariff	200 %*K63	200 %*K63
Frivillig avgang	5% / 0%	5% / 0%
Uttakstilbøyelighet AFP	5% / 25%	5% / 25%

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

Nåverdi av årets pensjonsopptjening	76 375	68 313
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	34 705	54 336
Avkastning på pensjonsmidlene	-32 180	-39 839
Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnaden	11 546	4 132
Resultatført aktuarielt tap (gevinst)	46 952	-27 811
Total netto pensjonskostnad	137 397	59 130

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler fremkommer slik:

	Midler < forpliktelse	Midler < forpliktelse
Påløpte pensjonsforpliktelser	1 401 212	1 528 559
Verdi av pensjonsmidler	-1 043 229	-945 776
Periodisert arbeidsgiveravgift	50 463	82 102
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-328 170	-604 530
Balansført pensjonsforpliktelse netto	80 276	60 356

Ikke resultatført virkning av estimatavvik periodiseres over 12 år eller gjenværende opptjeningstid i den aktuelle ordningen.

Aktuarielle forutsetninger

Som aktuariemessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er det brukt forutsetninger fra NRS 6 Pensjonskostnader per 31.12.2015.

Økonomiske forutsetninger

Pensjonsforutsetningene er oppdatert basert på markedssituasjonen per 31.12.2015 og er den gjeldende anbefalingen fra Norsk RegnskapsStiftelse (NRS).

Pensjonsordningens midler i DnB Livsforsikring er investert i en portefølje med moderat investeringsprofil og med lav aksjeandel, der noe er i eiendom, men hoveddelen er i obligasjoner med høy kredittverdighet. For pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse er det etablert et fiktivt fond for beregning av avkastning, siden ordningen finansieres direkte over Statsbudsjettet.

Avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Ansatte i Innovasjon Norge har to forskjellige AFP-ordninger ut fra om de er knyttet til pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse for offentlige ansatte eller om de er knyttet til ordning med i AFP i privat sektor.

For de ansatte i Innovasjon Norge som har sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse er AFP-ordningen videreført, jf. lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens Pensjonskasse. Forpliktelsen knyttet til denne ordningen er beregnet og inngår i pensjonsforpliktelsen.

Den lukkede ordning i DnB Livsforsikring behandles regnskapsmessig som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Dette fordi det ikke foreligger pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen.

	2015		2014	
	Rest tapsfond	Aksjer utlån / garantier	Rest tapsfond	Aksjer utlån / garantier
Låne-, garanti- og aksjeordninger				
Landsdekkende innovasjonslån og garantier	825 388	1 250 864	642 318	1 079 859
Distriktsrettede risikolån og garantier	676 776	943 673	725 595	1 000 406
Distriktsrettet låneordning	48 100	4 448	47 298	8 209
Lån fra Miljøfondet	25 901	6 432	25 569	8 561
Risikolån landbruk	37 205	116 662	33 874	120 275
Fiskeri likviditetslån	-	-	8 833	2 667
Lån til såkornfondene	70 323	670 975	99 052	691 407
Fiskerigarantier	-	-	84 554	223 600
Aksjer i såkornfondene	238 050	59 500	148 800	21 250
Risikoavlastningsfond såkornaksjer	109 500	-	71 250	-
Sum	2 031 244	3 052 554	1 887 143	3 156 234

Beskrivelse av tapsfond for risikolån og garantier

Det er etablert tapsfond for innovasjons- og risikolån, garantier og lån til såkornfondene. Målsetningen med tapsfond er å gjøre Innovasjon Norge i stand til å avlaste risiko i innovative prosjekter med vekstpotensial og derved bidra til å realisere flere lønnsomme prosjekter som det ellers ville være vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for i markedet. Dette innebærer at Innovasjon Norge kan gi lån og garantier med gunstigere betingelser enn risikoen i prosjektene ellers skulle tilsi.

Ved tilsagn om risikolån, innovasjonslån og garantier foretas en avsetning til tapsfond til dekning av fremtidige tap. Tapsfondene belastes med konstaterede tap, inklusive tapte renter og omkostninger, og endringer i tapsnedskrivninger. Rest tapsfond skal dekke tap som oppstår på netto utlån og innvilgede, ikke utbetalte tilsagn. Netto utlån / netto garantiansvar er brutto utlån/garantiansvar redusert med tapsnedskrivninger. Tapsfondsmidlene plasseres på øremerkede konti i Norges Bank og er ikke rentebærende for Innovasjon Norge.

For alle innovasjons- og risikolån og garantier skal Innovasjon Norge sørge for at det er et forsvarlig forhold mellom tapsfondets størrelse og den anslåtte risikoen i porteføljen. For distriktsrettede risikolån, landsdekkende innovasjonslån og garantier er Innovasjon Norge ansvarlig for å etterfylle tapsfondet dersom den kalkulererte porteføljepisikoen avviker negativt med mer enn ti prosentpoeng av tapsfondet.

Som grunnlag for vurderingen sammenliknes tapspotensialet (kalkulert risiko) i den del av porteføljen hvor det ikke er foretatt individuelle tapsnedskrivninger og i ikke utbetalte tilsagn, med rest tapsfond i % av den del av porteføljen hvor det ikke er foretatt individuelle nedskrivninger og tilsagn.

Tapsfond for lån fra Statens miljøfond, distriktsrettet låneordning, likviditetslån og garantier til fiskerinæringen ble etablert som engangsbevilgninger da disse låneordningene ble etablert. Porteføljen av likviditetslån og garantier til fiskerinæringen er avsluttet, og rest tapsfond er tilbakeført til Nærings- og fiskeridepartementet.

Pr. 31.12.2015 er kalkulert porteføljepisiko vurdert å være 32 % for landsdekkende innovasjonslån og garantier, mens rest tapsfond utgjør 49 %. For distriktsrettede risikolån og garantier er kalkulert risiko 26 %, mens tapsfondet utgjør 50 %. Tapsfondene vurderes dermed å være på et meget tilfredsstillende nivå sett i forhold til den risiko som er beregnet å være i porteføljen.

Beskrivelse av tapsfond for lån til såkornfondene

Det er bevilget et tapsfond til hvert av såkornfondene. Tapsfondet belastes med 50 % av tap på enkeltinvesteringer foretatt av såkornsekskapene inntil 25 % av utlånskapitalen er tapt. Kun hovedstol uten tillegg av renter kan belastes tapsfondet. Tapsførte renter dekkes av en særskilt bevilgning fra Nærings- og fiskeridepartementet. De resterende tap på enkeltprosjekter dekkes av de private investorene i såkornfondene. Såkornfondene er en statlig ordning hvor statens interesser er forvaltet av Innovasjon Norge. Det er derfor en underliggende forutsetning at tap utover tapsfond ikke skal belaste Innovasjon Norges resultat og egenkapital, men dekkes av staten.

Beskrivelse av tapsfond og risikoavlastningsfond for aksjeinvesteringer i såkornfondene.

Innovasjon Norge bidrar med inntil 50 % av egenkapitalen til nye såkornfond vedtatt av Stortinget. Herav utgjør risikoavlastning til de private 15 % av kapitalen fra Innovasjon Norge. Dette kommer til uttrykk ved at Innovasjon Norge tegner seg til en overkurs og således får en mindre eierandel enn de private investorene i fondet. Alt annet likt, så tegner Innovasjon Norge seg for 42,5 % av kapitalen og de private 57,5 %. De private kan øke rammen av kommitert kapital i fondet om det er ønskelig. Risikoavlastningen og tapsfond endres ikke som en følge av en slik økning. Innovasjon Norge mottar en bevilgning fra staten som skal dekke eventuelle tap ved oppløsning av fondet. Dette utgjør 35 %, der beregningsgrunnlaget er egenkapitalen fra Innovasjon Norge fratrukket risikoavlastningen til de private.

NOTE 31**RENTESTØTTEFOND**

(Beløp i 1000 kr)

	2015	2014
Inngående balanse 01.01	37 601	42 383
Avsatt til fond	-	-
Inntektsført rentestøtte	-6 052	-4 782
Utgående balanse 31.12	31 549	37 601

For innovasjon- og risikolån kan det innvilges rentefrihet for en definert periode. Det er etablert et rentestøttefond slik at en kan dekke inntektstapet ved rentefrihet på lånet.

NOTE 32**TILSKUDDSFOND**

(Beløp i 1000 kr)

Departement	Bevilgning	2015	2014
Nærings- og fiskeridepartementet	Kap. 2421 post 50	243 474	222 491
Nærings- og fiskeridepartementet	Kap. 0962 post 51	6 581	7 006
Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)	Kap. 0552 post 72	366 850	371 300
KMD/Fylkeskommune	Kap. 0551 post 60	852 158	930 976
KMD/Fylkeskommune	Kap. 0551 post 61	-66 998	-31 115
Landbruks- og matdepartementet	Kap. 1150 post 50	336 951	461 261
Sum		1 739 015	1 961 919

I 2015 ble det utbetalt tilskudd på 2 742 253 TNOK.

NOTE 33**LÅNE- OG INVESTERINGSFOND**

(Beløp i 1000 kr)

	Så Kornfondene	Investeringsfondet for Nordvest- Russland	Investeringsfondet for Øst-Europa	Sum
Innskutt kapital fra staten 01.01	1 562 885	150 000	120 000	1 832 885
Tilført innskutt kapital 2015	295 000			295 000
Tilbakeført innskutt kapital 2015	-66 185	-	-	-66 185
Sum innskutt kapital fra staten 31.12	1 791 700	150 000	120 000	2 061 700
Opptjent avkastning 01.01	-	29 854	-12 410	17 444
Årets avkastning	-	4 149	551	4 700
Opptjent avkastning pr 31.12	-	34 003	-11 859	22 144
Sum kapital 31.12	1 791 700	184 003	108 141	2 083 844

Innskutt kapital fra staten er øremerkede midler til å yte lån og investere i aksjer i såkornsselskaper, samt selskaper som investerer i Nordvest-Russland og Øst-Europa.

Tilbakeført innskutt kapital er avdrag og tap på såkornlån, samt tilbakeføring av ubrukte utlånsmidler på såkornfond.

NOTE 34**EGENKAPITAL**

(Beløp i 1000 kr)

De ulike ordningene har forskjellige regler for egenkapital og resultatdisponering. Forholdet mellom eierne og utdeling av utbytte er regulert i eieravtale.

Risikolåneordningene:

Resultatet overføres i sin helhet til eierne. Utbytte til fylkene er basert på fylkeskommunene sin andel av låneporteføljen knyttet til distriksrettede risikolån.

Investeringsfondene:

Utbytte skal utgjøre 75 % av årets resultat, begrenset oppad til innskutt kapital multiplisert med rentesats for statens kapital i forvaltningsbedriftene.

Lavrisikoordningen:

Endret utbytteregele med virkning fra 2015. Fra 2015 skal hele overskuddet på ordningen utover egenkapitalkrav på 10,5 % deles ut som utbytte. Egenkapitalkravet regnes som forholdet mellom netto utlån lavrisiko pr. 31.12 sett i forhold til egenkapitalen pr. 31.12 på ordningen.

Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning:

Det utbetales ikke utbytte på ordningen.

	Felles	Risikolån og investeringsfond	Lavrisikoordningen	Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning	Sum
Innskutt egenkapital	19 600	-	619 788	26 257	665 645
Opptjent egenkapital	-	-	775 999	70 886	846 885
Sum egenkapital 01.01	19 600	-	1 395 787	97 143	1 512 531
Årets andel av resultatet	-	50 866	203 377	8 617	262 861
Overføring / utbytte til eiere	-	-46 167	-189 179	-	-235 345
Overført til opptjent kapital låne- og investeringsfond	-	-4 700	-	-	-4 700
Innskutt egenkapital	19 600	-	619 788	26 257	665 645
Opptjent egenkapital	-	-	790 198	79 503	869 701
Sum egenkapital 31.12	19 600	-	1 409 987	105 760	1 535 347

NOTE 35**EIERE**

(Beløp i 1000 kr)

Eier	Andel av innskuddskapital
Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet	51,0 %
Akershus fylkeskommune	2,58 %
Aust-Agder fylkeskommune	2,58 %
Buskerud fylkeskommune	2,58 %
Finnmark fylkeskommune	2,58 %
Hedmark fylkeskommune	2,58 %
Hordaland fylkeskommune	2,58 %
Møre og Romsdal fylkeskommune	2,58 %
Nordland fylkeskommune	2,58 %
Nord-Trøndelag fylkeskommune	2,58 %
Oppland fylkeskommune	2,58 %
Oslo kommune	2,58 %
Rogaland fylkeskommune	2,58 %
Sogn og Fjordane fylkeskommune	2,58 %
Sør-Trøndelag fylkeskommune	2,58 %
Telemark fylkeskommune	2,58 %
Troms fylkeskommune	2,58 %
Vest-Agder fylkeskommune	2,58 %
Vestfold fylkeskommune	2,58 %
Østfold fylkeskommune	2,58 %
Sum	100,0 %

Det foreligger en eieravtale av 24. mars 2010.

NOTE 36**BETINGEDE FORPLIKTELSER**

(Beløp i 1000 kr)

Garantier

	2015	2014
Distriktsrettede risikogarantier	14 751	12 651
Landsdekkende risikogarantier	26 258	25 132
Fiskegarantier	-	225 000

Tap på garantier dekkes av tapsfond for de enkelte ordningene, jf. note 30.

Tvistesaker

Innovasjon Norge har ingen tvistesaker pr. 31.12.15 som vi med sannsynlighetsovervekt kan si kan medføre tap av betydning utover de avsetninger som er gjort i regnskapet.